

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum : 13 januari 2015

Voorstel van : college van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Verordeningen Participatiewet en WWB maatregelen

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2015 is de Wet werk en bijstand (WWB) onderdeel van de Participatiewet. Er komen een aantal nieuwe en aangepaste termen, maatregelen en voorzieningen. Voorbeelden hiervan zijn de kostendelersnorm, de tegenprestatie en de individuele inkomenstoelage. Het verdwijnen van de naam WWB, de nieuwe maatregelen en gewijzigde voorzieningen zorgen ervoor dat er nieuwe verordeningen en beleidsregels vastgesteld moeten worden. In bijgevoegde notitie 'Wijzigingen WWB-maatregelen' worden alle onderwerpen behandeld. De notitie en verordeningen zijn in nauwe samenwerking tussen de 12 gemeenten van Brabant Noordoost-Oost¹ tot stand gekomen.

Voorgesteld besluit

1. Vaststellen van de notitie 'Wijzigingen WWB-maatregelen'.
2. Vaststellen van de volgende verordeningen:
 - Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015;
 - Verordening individuele inkomenstoelage Participatiewet 2015;
 - Verordening Participatiefonds 2015;
 - Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
 - Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
 - Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
 - Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015.

Inleiding/probleemstelling:

De Wet maatregelen WWB noopt tot aanpassing van diverse verordeningen en beleidsregels. Enerzijds omdat er technische aanpassingen noodzakelijk zijn (in verband met de naamswijziging van WWB naar Participatiewet en de daaraan gekoppelde wijzigingen). Anderzijds omdat er op onderdelen gewijzigde beleidsruimte of nieuwe beleidsruimte is ontstaan. Er is voor gekozen om deze wijzigingen regionaal te bespreken en daar waar mogelijk overeenstemming in het beleid na te streven. Daarmee sluiten we aan bij de regionale samenwerking voor het beleidskader van de Participatiewet en de verordeningen die samenhangen met de arbeidsvoorwaarden; de Tegenprestatie en de Participatieverordening. De Participatieverordening wordt in een apart voorstel aangeboden.

Toelichting

Vanaf 1 januari 2015 is de Wet werk en bijstand (WWB) onderdeel van de Participatiewet. De naam WWB verdwijnt; we spreken dan alleen nog van Participatiewet. In de Participatiewet komen een aantal nieuwe en aangepaste termen, maatregelen en voorzieningen voor. Voorbeelden hiervan zijn

¹ Het betreft de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Uden en Veghel. Bernheze en Veghel zijn vertegenwoordigd via ISD Optimisd. Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert via ISD CGM.

de kostendelersnorm, de tegenprestatie en de individuele inkomenstoelage. Deze komen voort uit de 'Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten' (Wet Maatregelen WWB), welke op 1 juli 2014 door de Eerste Kamer is aangenomen.

Het verdwijnen van de naam WWB, de nieuwe maatregelen en gewijzigde voorzieningen zorgen ervoor dat er nieuwe verordeningen vastgesteld moeten worden. Soms is de wijziging klein (bijvoorbeeld technische aanpassing in verband met de naamswijziging). Soms is de wijziging groot of is er sprake van een geheel nieuwe verordening (bijvoorbeeld de Verordening Tegenprestatie). In bijgevoegde notitie 'Wijzigingen WWB-maatregelen' worden alle onderwerpen behandeld. De gemeentelijke beleidsruimte wordt aangegeven. Ook worden (regionale) voorstellen gedaan. De concept verordeningen zijn bij voornoemde notitie gevoegd.

In bijgevoegde notitie 'Wijzigingen WWB-maatregelen' (bijlage 1) worden de veranderingen behandeld. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1. Kostendelersnorm

Kort gezegd betekent de kostendelersnorm dat als meerdere volwassenen een woning delen de bijstandsuitkering daarop aangepast wordt. Hoe meer personen van 21 jaar of ouder in de woning verblijven, hoe lager de bijstandsuitkering per persoon. De reden hiervoor is dat als er meer personen in één woning wonen, zij de woonkosten kunnen delen.

Verdere uitwerking van dit onderwerp volgt in de Beleidsregels kostendelersnorm 2015.

2. Lagere uitkering voor alleenstaande ouders

Vanaf 1 januari is de uitkering voor een alleenstaande ouder gelijk aan die van een alleenstaande. In plaats van de gemeentelijke toeslag ontvangt een alleenstaande ouder, zonder toeslagpartner, een aangepast kindgebonden budget van de Belastingdienst. Het hogere kindgebonden budget compenseert het verlies aan inkomen niet helemaal.

Voor de doelgroep alleenstaande ouders met een toeslagpartner die duurzaam gescheiden leven wordt in individuele gevallen bijzondere bijstand verstrekt. De hoogte van de bijzondere bijstand wordt maximaal dat wat de alleenstaande ouder aan kindgebonden budget zou ontvangen als er geen sprake was van een toeslagpartner. Deze uitvoeringsregel wordt niet in een beleidsregel uitgewerkt.

3. Minimabeleid

In de notitie spitst zich dit toe op de Individuele inkomenstoelage (verordening) en de individuele bijzondere bijstand. Daarnaast is de Verordening Participatiefonds (technisch) aangepast.

Met het minimabeleid kan de gemeente wat compensatie bieden voor de nieuwe maatregelen. Er kunnen meer kwetsbare groepen gebruik maken van de individuele inkomenstoelage omdat de inkomensgrens van 110% naar 120% verhoogd is. Daarnaast wordt vanaf dit jaar een collectieve zorgverzekering aangeboden. De collectieve zorgverzekering biedt meerdere pakketten, waardoor minima met een chronische ziekte en/of handicap zich goed en betaalbaar kunnen verzekeren.

4 Strengere arbeidsverplichtingen

Wie een bijstandsuitkering heeft, heeft meestal ook arbeidsverplichtingen. Die houden in dat je zelf zoveel mogelijk doet om weer te werken of actief mee te doen in de samenleving. De arbeidsverplichtingen zijn niet nieuw, maar in de Participatiewet zijn ze uitgebreider beschreven. Ook zijn de maatregelen vanaf 2015 strenger. Bij het niet nakomen van de arbeidsverplichtingen wordt de uitkering verlaagd of gestopt. Uitwerking van dit onderwerp vindt plaats in de Afstemmingsverordening.

Relatie met eerdere besluitvorming:

De diverse verordeningen zijn op verschillende momenten vastgesteld. In 2014 zijn naar aanleiding van de samenwerking met Optimisd een groot aantal verordeningen opnieuw vastgesteld. De Verordening cliëntenparticipatie dateert bijvoorbeeld nog van 2004.

Beoogd resultaat:

Het beoogde effect van de Participatiewet is dat alle burgers naar vermogen meedoen in de samenleving. Het liefst via betaald werk. Als dat niet mogelijk is dan onbetaald, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk of mantelzorg. De zelfredzaamheid van burgers is hierbij van groot belang. Als het nodig is kan de gemeente ondersteuning bieden, bijvoorbeeld door het verstrekken van bijstand of het geven van een reïntegratie-voorziening. De gemeentelijke ondersteuning moet zo effectief mogelijk zijn en de uitvoering zo efficiënt mogelijk.

Keuzemogelijkheden:

Geen regionale afstemming

Het is mogelijk om geen regionale afstemming van de verordeningen en beleidsregels te zoeken en als Boekel zelf het beleid volledig te vormen.

Door de uitbesteding van Sociale zaken aan Optimisd is er echter al een afspraak gemaakt om het beleid zoveel als mogelijk op elkaar af te stemmen. Daarnaast is 90% reeds landelijk bepaald in de wet. Er rest nog maar zeer weinig gemeentelijke beleidsruimte. De ervaring leert dat ook de beleidsruimte over het algemeen al hetzelfde wordt ingevuld. Binnen de regio Brabant Noordoost-Oost wordt al sinds de laatste grote wetswijziging (huishoudinkomenstoets, boeteregeling) gezamenlijk opgetrokken met de invulling van de gemeentelijke beleidsruimte. Er is altijd ruimte om op onderdelen het beleid lokaal af te laten wijken. Dit is bijvoorbeeld terug te vinden in de inkomensnorm van de individuele inkomensvoet of de bijzondere bijstand.

Argumenten:

Nieuwe verordeningen zijn noodzakelijk

Het verdwijnen van de naam WWB, de nieuwe maatregelen en gewijzigde voorzieningen maken het noodzakelijk dat er nieuwe verordeningen vastgesteld moeten worden. Soms is de wijziging klein (alleen wijziging van het begrip WWB naar Participatiewet). Soms moet er een geheel nieuwe verordening vastgesteld worden zoals bijvoorbeeld over de tegenprestatie. In totaal moeten er 8 verordeningen vast worden gesteld. 7 worden er met dit voorstel aangeboden. De Participatieverordening volgt in een apart voorstel omdat deze ten tijde van het schrijven van dit voorstel nog op onderdelen aangepast wordt.

Regionale samenwerking

De notitie en verordeningen zijn in nauwe samenwerking tussen de 12 gemeenten van Brabant Noordoost-Oost² tot stand gekomen. In een regionale werkgroep zijn alle onderdelen uitgewerkt. De voorstellen die gedaan worden en de verordeningen zijn op hoofdlijnen voor de hele regio identiek. Het grote voordeel hiervan is dat voor alle mensen in de regio die vanaf januari 2015 een bijstandsuitkering ontvangen hoofdzakelijk dezelfde regels gelden. Ook krijgen zij dezelfde toeslagen als zij al langere tijd van een minimum inkomen moeten rondkomen.

Financiële gevolgen en dekking:

Uitgangspunt is dat beleid zoveel als mogelijk binnen de beschikbare budgetten uitgevoerd wordt. Voor de gemeente is het budgettair kader van de meerjarenbegroting leidend. Het gebundeld re-integratiebudget blijft ondanks de nieuwe doelgroepen vrijwel stabiel. Het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt echter vooralsnog door. De gemeente zal prioriteiten moeten stellen bij de besteding van het re-integratiebudget. Lukt het een gemeente niet om voldoende mensen te begeleiden naar regulier werk, dus uit de uitkering te laten stromen, ontstaat er een tekort op het BUIG budget.

Participatiebudget

In het zogenoemde gebundelde participatiebudget worden de beschikbare middelen voor zowel de WSW als voor re-integratietrajecten gebundeld. Staatssecretaris Klijnsma vindt het belangrijk dat bij de verdeling van dit budget rekening wordt gehouden met de regionale arbeidsmarkt en het aantal mensen met een arbeidsbeperking. Daarmee wordt recht gedaan aan de situatie in economisch zwakkere regio's. Om grote herverdeel-effecten ten opzichte van de huidige systematiek te beperken worden de budgettaire veranderingen niet in één keer maar over een periode van drie jaar doorgevoerd.

De voorlopige budgetten 2015 van het gebundeld participatiebudget zijn:

Doeluitkering reïntegratie	€ 70.462
Doeluitkering WSW	€ 1.621.910

Buig

Voor de verdeling van de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies kiest de staatssecretaris voor het zogeheten multiniveau-model. Dit door het SCP ontwikkelde model betreft zowel de kenmerken van de huishoudens (zoals leefvorm, leeftijd, niet-westerse achtergrond en opleiding) als de kenmerken van een wijk, gemeente en regio bij het vaststellen van de budgetten. Voor gemeenten met minder dan 15.000 inwoners blijft echter de historische budgettering (T-2) van kracht. Dit budget is afhankelijk van de hoogte van het macrobudget. Gedurende het jaar vinden nog bijstellingen plaats

² Het betreft de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Uden en Veghel. Bernheze en Veghel zijn vertegenwoordigd via ISD Optimisd. Cuijk, Grave, Mill en Sint Hubert via ISD CGM.

van het macrobudget op basis van nieuwe realisatiecijfers en cijfers van het CPB, wat weer gevolgen heeft voor de hoogte van het toegekende BUIG budget.

Het voorlopige budget 2015 van de BUIG is:
Doeluitkering BUIG € 976.674

Vangnet

Het ministerie SZW (nieuwsbrief d.d. 31 oktober 2014) werkt momenteel in overleg met de VNG, vanuit het oogpunt van financiële beheersbaarheid, aan een vangnetregeling. Dit ter vervanging van de IAU (incidenteel aanvullende uitkering), waarbij het financiële risico voor een gemeente onder voorwaarden beperkt blijft tot een bepaald percentage (10%) van het budget.

De gemeente Boekel zal over 2014 een verzoek voor de IAU indienen daar het beschikbare budget van € 981.000 naar verwachting met € 325.000 overschreden wordt.

Risico's:

Verordeningen niet voor januari 2015 vastgesteld

Het Ministerie heeft aangegeven dat een aantal verordeningen voor 1 januari 2015 vastgesteld moeten zijn. De verordeningen als gevolg van de wijzigingen WWB maatregelen moesten formeel voor 1 januari 2015 klaar zijn. De overige verordeningen in het kader van de Participatiewet moeten vanaf 1 juli 2015 klaar zijn. In de regio is gekozen om alle stukken op het terrein van de Participatiewet in februari 2015 vast te laten stellen door de gemeenteraad. De verordeningen treden met terugwerkende kracht in werking.

Minder lokale kleuring door regionale samenwerking

Door binnen alle regiogemeenten hetzelfde beleid te voeren is minder lokale kleuring mogelijk. Samenwerken is geven en nemen. Daar waar mogelijk worden wel zoveel als mogelijk lokale accenten gelegd maar dit uit zich meer in het uitvoeringsbeleid/beleidsregels.

Communicatie:

Binnen de regionale samenwerking is er eind 2014 een brochure uitgegeven over de belangrijkste wijzigingen rondom de WWB maatregelen. Daarnaast worden burgers die direct belang hebben bij een wijziging persoonlijk benaderd. In eerste instantie schriftelijk maar als de situatie erg complex is, denk hierbij aan bijvoorbeeld de kostendelersnorm, dan vindt er een gesprek plaats.

De verordeningen worden op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

Uitvoering en evaluatie:

De uitvoering van de verordeningen ligt bij ISD Optimisd. De gemeenteraad zal voorts meegenomen worden in de doeltreffendheid van het beleid.

Voorstel:

1. Vaststellen van de notitie 'Wijzigingen WWB-maatregelen'.
2. Vaststellen van de volgende verordeningen:
 - Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015;
 - Verordening individuele inkomensvoet Participatiewet 2015;
 - Verordening Participatiefonds 2015;
 - Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
 - Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
 - Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015;
 - Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlagen ter inzage:

Bijlagen die zijn bijgevoegd:

1. Notitie 'Wijzigingen WWB-maatregelen'
2. Raadsbesluit 'Verordening tegenprestatie Participatiewet 2015'
3. Raadsbesluit 'Verordening individuele inkomensvoet Participatiewet 2015'
4. Raadsbesluit 'Verordening Participatiefonds 2015'
5. Raadsbesluit 'Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015'
6. Raadsbesluit 'Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015'
7. Raadsbesluit 'Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015'
8. Raadsbesluit 'Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet 2015'